

**ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE**

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1043/2024. számú ügyben
(előzményi szám: AJB-924/2023. és AJB-4040/2022.)

*Bánhorváti Község Önkormányzata polgármestere együttműködésének
hiányával összefüggésben*

Érintett szerv:

- Bánhorváti Község Önkormányzata

2024.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1043/2024. számú ügyben
(előzmény: AJB-924/2023. és AJB-4040/2022.)**

A vizsgálat megindítása

Egy panaszos beadványában előadta, hogy 2022. augusztus 31-én megtartott soron kívüli ülésen a település képviselő-testülete határozatot hozott a Bánhorváti idősök napja 2022. október 7-i megrendezéséről. A beadvány szerint a panaszos 2022. október 5-én postai úton szórólapot kapott az idősök napja programjáról, valamint arról, hogy 2022. október 8-án az előző évekhez hasonlóan a képviselő-testület ebédet fog kiszállítani a település minden 65. életévét betöltött lakójának. A panaszos sérelmezte, hogy ő és felesége is betöltötték a 66. életévüket, 2021-ben megkapták az ebédet, 2022-ben azonban nem. A panaszos tudomásomra hozta azt is, hogy az ügygel összefüggésben e-mailben megkereste a polgármestert, azonban választ panaszának Hivatalunkhoz való benyújtásáig nem kapott.

Tekintettel arra, hogy a panaszbeadványban foglaltak alapján visszásság gyanúja merült fel, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében az Ajbt. 25. §-a alapján tájékoztatást kértem Bánhorváti polgármesterétől (a továbbiakban: polgármester).

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos elvek

- a jogállamiság elve és a jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam”* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés);
- a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés];

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény.

A megállapított tényállás

1.1. A polgármester első megkeresésemre adott válasza

A polgármester az első, az Ajbt. 25. §-a alapján 2022. november 9-én kelt megkeresésemre adott válaszában az alábbiakról adott tájékoztatást. A Bánhorváti Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) Képviselő-testülete határozatban döntött a Bánhorváti idősök napja 2022. október 7-én való megrendezéséről, amelynek költségeit saját költségvetésből biztosítja. Ennek keretében – tekintettel azokra, akiknek nehézséget okozna az ebéd más helyen történő kiszolgálása – a hatvanöt év feletti idősök számára az Önkormányzat által fenntartott konyhában elkészített ebédet kiszállítják a lakóhelyükre. A panaszosok részére tévedésből nem került kiszállításra 2022. október 7-én az ebéd.

1.2. A polgármester második megkeresésemre adott válasza

Az első megkeresésre adott válasz ismeretében további körülmények tisztázása érdekében Hivatalom 2022. november 28-án kelt levélben ismételten tájékoztatást kért a polgármestertől. Majd – tekintettel arra, hogy Hivatalom adminisztrációs rendszere szerint a második megkeresésre nem érkezett válasz – 2023. május 30-án kelt levélben Hivatalom a polgármester válaszát sürgette, ezt követően 2023. augusztus 8-án és 2023. augusztus 30-án Bánhorvátai jegyzőjével pedig rövid úton vette fel a kapcsolatot a válasz mielőbbi megküldése érdekében. A polgármester 2023. szeptember 1-jén küldött válaszában arról tájékoztatott, hogy az Önkormányzat Képviselő-testületének határozatához nem készült írásos előterjesztés. Továbbá a panaszosnak azért nem válaszoltak a panaszával kapcsolatban, mert – sok éves tapasztalat alapján – a panaszos az Önkormányzat egyetlen válaszát sem fogadja el. A polgármester jelezte továbbá azt is, hogy az Önkormányzat a legközelebbi (2023-as) idők napján kiosztani tervezett dupla adag étellel kívánja pótolni az elmaradt juttatását a panaszosnak.

Az Önkormányzat válaszából megismert tervezett intézkedésre tekintettel eljárást lezártam, egyben tájékoztattam a panaszost a tervezett intézkedésről. Egyidejűleg a polgármester figyelmét felhívtam arra, hogy a jövőben az ombudsmani megkereséseket fokozott figyelemmel kísérje és a határidő betartása mellett szíveskedjen válaszát megadni, figyelemmel arra, hogy az Ajbt. 25. § (1) és (2) bekezdése rögzíti a vizsgált hatóság együttműködési kötelezettségét. Ezentúl a jövőbeli hasonló esetek elkerülése, az önkormányzathoz érkező panaszok kezelése érdekében felhívtam a figyelmét arra is, hogy a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi törvény (a továbbiakban: Panasztv.) 1. § (1) bekezdése, valamint a 3. § (1) bekezdése alapján az állami szervek és a helyi önkormányzati szervek a panaszokat és a közérdekű bejelentéseket a Panasztv. szerint kötelesek elintézni. A panaszt és a közérdekű bejelentést – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezéstől számított harminc napon belül kell elintézni. A Panasztv. 5. § (2) bekezdése pedig előírja a panaszos írásbeli értesítését a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről.

1.3. A panaszos újabb beadványa

A panaszos a válaszomat követően ismételten a Hivatalomhoz fordult, sérelmezve, hogy a polgármester megkeresésemre adott válaszában foglalt ígérete, valamint a postaládájába kézbesített tájékoztató szórólapon foglaltak ellenére a 2023-as idők napján sem részesültek a feleségével az idők napi ebédben. A panaszos jelezte, hogy ezúttal – az előzményekre tekintettel – az Önkormányzathoz az ügy kapcsán nem fordult.

1.4 A polgármester harmadik megkeresésemre adott válasza

A polgármester újabb tájékoztatását az Ajbt. 25. §-a alapján 2023. október 18-án kelt levélben a kézhezvételétől számított 30 napon belül kérte Hivatalom, arról, hogy milyen eljárásban és milyen költségvetés terhére döntött az Önkormányzat az ebédosztásról, az ebéd milyen feltételek mellett járt, a panaszoshoz és feleségéhez – a korábbi válaszában foglaltak ellenére – miért nem szállították ki az ebédet, illetve milyen intézkedéseket tervez az ügyben. Egyben kértem a vonatkozó dokumentumok (a 2023. évi idők napjával összefüggő írásos képviselő-testületi előterjesztés, a döntéssel érintett testületi ülésről készült jegyzőkönyv, a kiadott szórólap) másolatának megküldését is.

Figyelemmel arra, hogy hivatalunk adminisztrációs rendszere szerint válasz nem érkezett, 2023. november 27-én kelt levélben Hivatalom ismételten a polgármesterhez fordult a

legkésőbb 15 napon belüli válaszadás érdekében. Egyúttal a Hivatalom ismételten felhívta a polgármester figyelmét az együttműködési kötelezettségére, és arra, hogy ha a vizsgált hatóság az együttműködéssel kapcsolatos kötelezettségét megalapozott indok nélkül nem vagy késedelmesen teljesíti, az alapvető jogok biztosa e tényt jelentésében rögzíti, és azt az éves beszámolójában külön kiemeli.

A megkeresésre nem ezúttal sem érkezett válasz.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosa feladat- és hatáskörét, az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságait az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha hatóság (ideértve a közszolgáltatást végző szervet is) tevékenysége vagy mulasztása az alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Ajbt. 18. § (2) bekezdés a) pontja értelmében közszolgáltatást végző szervnek minősül függetlenül attól, *hogy milyen szervezeti formában működik az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó, illetve e feladat ellátásában közreműködő szerv.* Az Önkormányzat, mint állami szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható szervnek minősül.

II. Az érintett alapvető jogok és elvek tekintetében

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van, az egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége, a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke immár kinyilvánítja a *tisztességes eljárás*hoz való jogot, eszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok – ideértve a közszolgáltatást végző szerveket – részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék, illetve a döntéseiket a törvényben meghatározottak szerint indokolják. Elvként érvényesül tehát a pártatlan és részrehajlás nélküli ügyintézés, amelynek megvalósítása szoros összefüggésben áll a jogegyenlőség, a diszkrimináció tilalma, valamint az emberi méltóság alkotmányos elveivel. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a hatóság ne alkalmazhatna megkülönböztetést, hanem csak azt az indokolatlan megkülönböztetést tiltja, ami az ügy elbírálása szempontjából lényegtelen körülményeken alapul, amely szempontok főként az adott ügytípusra vonatkozó anyagi jogszabályokból fakadnak. Mindez egyben a személyek egyenlő méltóságúként történő kezelését is jelenti.

A tisztességes ügyintézés követelménye nem csupán a jogszabályok megtartásával azonos, bár ez mindenképpen szükséges feltétele annak. A fair eljárás azonban ennél többet is jelent, az írott eljárási alapelvek megtartása mellett az olyan szabályokat, mint az udvarias ügyintézés, de szorosan összefügg ez a szabály az észszerű időn belül történő döntés követelményével is.

III. Az ügy érdemében

1. Az Önkormányzat eljárása

Az Alaptörvény 30. cikk (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa alapjogvédelmi tevékenységet lát el, eljárását bárki kezdeményezheti. Ugyanezen cikk (2) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa az alapvető jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszásságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltatja, orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez.

Az Ajbt. 21. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az alapvető jogok biztosa vizsgálata során a vizsgált hatóságtól az általa lefolytatott eljárással, illetve az eljárás elmulasztásával kapcsolatban adatokat és felvilágosítást kérhet, valamint a keletkezett iratokról másolat készítését kérheti. Az Ajbt. 21. § (2) bekezdése értelmében a vizsgált hatóság az alapvető jogok biztosa megkeresésének a megállapított határidőn belül köteles eleget tenni. A határidő nem lehet rövidebb tizenöt napnál. Az Ajbt. 25. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa vizsgálatainak lefolytatása, illetve a vizsgálat megtervezése érdekében a vizsgált hatóság, a vizsgált hatóság vezetője, a vizsgált hatóság felügyeleti szervének vezetője, a kért vizsgálat lefolytatására jogszabály által egyébként feljogosított szerv vezetője, valamint a vizsgált hatóság munkatársa a 21. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben az alapvető jogok biztosával együttműködik. Az Ajbt. 25. § (2) bekezdése alapján, ha a vizsgált hatóság az együttműködéssel kapcsolatos kötelezettségét *megalapozott indok nélkül nem vagy késedelmesen teljesíti, az alapvető jogok biztosa e tényt jelentésében rögzíti, és azt az éves beszámolójában külön kiemeli.* A hivatkozott törvényi felhatalmazás alapján kereste meg Hivatalom a polgármestert, akinek válaszadási kötelezettsége ugyancsak a törvényen alapul.

A feladataim ellátásához biztosított lehetséges vizsgálati módszereket az idézett jogszabályhelyek egyértelműen, kétséget kizáró módon meghatározzák. Ezeknek az eljárási szabályoknak a gyakorlati érvényesülése biztosítja, hogy feladat- és hatáskörömet el tudjam látni, mely nem más, mint az alapvető jogok védelme. Amennyiben a megkeresett szerv a törvény által szabályozott formalizált eljárási szabályok alapján kiadott megkeresésekre nem válaszol, akadályoz az Alaptörvényben meghatározott feladatom ellátásában, továbbá jelentősen megnehezül az adott ügygel összefüggő körülmények feltárása és az annak eredményétől függő intézkedések megtétele.

Tekintettel arra, hogy *a polgármester csak részben teljesítette válaszadási kötelezettségét, az ügy érdemi kivizsgálásában nem működött teljeskörűen együtt,* így a panaszos felé fennálló tájékoztatási kötelezettség teljesítésével összefüggésben nem rendelkezem információval, érdemi megállapítást nem tudok tenni.

*Mindezek alapján megállapítom, hogy a polgármesternek a válaszadásra vonatkozó együttműködés hiánya, az ügy alapos feltárása érdekében releváns információ közlésének elmaradása akadályozott vizsgálati jogosultságom érvényesítésében, továbbá korlátozott alkotmányos jogköröm gyakorlásában, ezáltal **a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményével, valamint a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való joggal összefüggő visszásságot okozott.***

Végül fontosnak tartom rögzíteni, hogy a korábbi, AJB-354/2022. számon, a Bánhorváti, Köztársaság utat a Rákóczi úttal összekötő járda felújítása tárgyában benyújtott közérdekű bejelentés kivizsgálásával összefüggésben kiadott jelentésemben szintén a bánhorváti polgármester teljes körű együttműködésének hiányát állapítottam meg, tekintettel arra, hogy válaszadási kötelezettségét csak részben teljesítette.

Intézkedéseim

A jelentésben feltárt, alapvető jogokkal összefüggő visszásság orvoslása, illetve jövőbeni bekövetkezésük lehetőségének a megelőzése érdekében az Ajbt. 32. §-a alapján *felkérem* Bánhorváti Község Önkormányzat polgármesterét, hogy Hivatalom megkeresésének a jövőben maradéktalanul tegyen eleget.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos